

Ryzyko walutowe. Kursy walutowe spot i forward.

Teorie kursów walutowych

Podstawowe pojęcia

Definicja ryzyka walutowego - schemat z pierwszego wykładu.

Zarządzanie ryzykiem walutowym obejmuje wybór instrumentów (aktywów) zagranicznych, struktury aktywów zagranicznych oraz walut.

Systemy kursów walutowych

- system kursów stałych
- system kursów zmiennych

Międzynarodowy rynek walutowy

Międzynarodowy rynek walutowy jest w 95% rynkiem "hurtowych" transakcji (najczęściej 10 mln USD) pomiędzy bankami centralnymi, największymi bankami, oraz dużymi przedsiębiorstwami.

Notowania kursów

- bezpośrednie
- pośrednie

Koszt transakcyjny

$$(1) \quad \text{spread} = \frac{\text{kurs sprzedaży} - \text{kurs kupna}}{\text{kurs sprzedaży}} \times 100$$

Stopy aprecjacji, deprecjacji, rewaluacji, dewaluacji

Stopa zmiany wartości dla waluty obcej (aprecjacji bądź deprecjacji):

$$(2) \quad r_d = \frac{S_t - S_{t-1}}{S_{t-1}} = \frac{S_t}{S_{t-1}} - 1 = \frac{\Delta S_{t-1}}{S_{t-1}}$$

gdzie:

r_d - stopa zmiany wartości waluty obcej,

S_t - kurs spot waluty obcej w notowaniu bezpośrednim,

S_{t-1} - poprzedni kurs waluty obcej,

ΔS_t - zmiana absolutna kursu waluty obcej.

Stopa aprecjacji bądź deprecjacji (zależnie od znaku) waluty krajowej wynosi:

$$(3) \quad r_f = \frac{1}{\frac{S_t}{S_{t-1}} - 1} - 1 = \frac{S_{t-1}}{S_t} - 1 = \frac{1}{1 + r_d} - 1 = \frac{-r_d}{1 + r_d}$$

Stopy logarytmiczne

$$(4) \quad r_d^* = \ln\left(\frac{S_t}{S_{t-1}}\right) = \ln(1 + r_d)$$

$$(5) \quad r_f^* = \ln\left(\frac{\frac{1}{S_t}}{\frac{1}{S_{t-1}}}\right) = \ln(1 + r_f)$$

$$(6) \quad r_d = e^{r_d^*} - 1$$

$$r_f = e^{r_f^*} - 1$$

Przykład 1. Stopy aprecjacji i deprecjacji

Kurs spot wynosi 4,0 USD/PLN.

Polecenia:

1. Wyznaczyć stopę aprecjacji dolara, gdy kurs spot osiągnie poziom 4,2 USD/PLN.
2. Jaka będzie w tej sytuacji stopa deprecjacji złotego.
3. Ile wynosi stopa aprecjacji dolara przy zastosowaniu kapitalizacji ciągłej ?
4. Ile wynosi stopa deprecjacji złotego przy zastosowaniu kapitalizacji ciągłej ?

Rozwiązanie

Ad 1.

$$S_0 = 4 \text{ USD/PLN}$$

$$S_1 = 4,2 \text{ USD/PLN}$$

Stopa aprecjacji dolara wynosi:

$$5\%$$

Ad 2.

$$1/S_0 = 0,2500 \text{ PLN/USD}$$

$$1/S_1 = 0,2381 \text{ PLN/USD}$$

Stopa deprecjacji złotego wynosi:

$$r_f = \frac{-r_d}{1 + r_d} = -4,8\%$$

Ad 3.

Stopa aprecjacji dolara przy zastosowaniu kapitalizacji ciągłej wynosi:

$$\ln(4,2 : 4,0) = 4,879\%$$

Ad 4.

Stopa deprecjacji złotego przy zastosowaniu kapitalizacji ciągłej wynosi:

$$\ln(0,2381 : 0,2500) = -4,879\%$$

Paradoks Siegela

Wartość oczekiwana kursu waluty obcej nie jest równa odwrotności wartości oczekiwanej kursu waluty krajowej. Zapis matematyczny jest nazywany także nierównością Jensena.

Przykład 2. Paradoks Siegela

Prognozowane kursy wynoszą 3,0 USD/PLN z prawdopodobieństwem 0,5 oraz 5,0 USD/PLN z prawdopodobieństwem 0,5.
 Polecenia:
 1. Wyznaczyć odpowiednie kursy złotówki (USD/zł).
 2. Wyznaczyć wartość oczekiwaną kursu waluty obcej i wartość oczekiwaną kursu waluty krajowej.
 3. Wyznaczyć kurs waluty krajowej (obcej) na podstawie wartości oczekiwanej kursu waluty obcej (krajowej). Porównać ten kurs z wartością oczekiwaną kursu kursu waluty krajowej.

Rozwiązanie

Ad 1.

Prawdopodobieństwo	Kurs waluty obcej	Kurs waluty krajowej
0,5	$S_1 = 3,0 \text{ USD/PLN}$	$1/S_1 = 0,3333 \text{ PLN/USD}$
0,5	$S_2 = 5,0 \text{ USD/PLN}$	$1/S_2 = 0,2000 \text{ PLN/USD}$

Ad 2.

	Kurs waluty obcej	Kurs waluty krajowej
Wartość oczekiwana	4 USD/PLN	0,2667 PLN/USD

Ad 3.

	Kurs waluty obcej	Kurs waluty krajowej
Odwrotność wartości oczekiwanej kursu	3,7500 USD/PLN	0,2500 PLN/USD

Kursy spot i forward

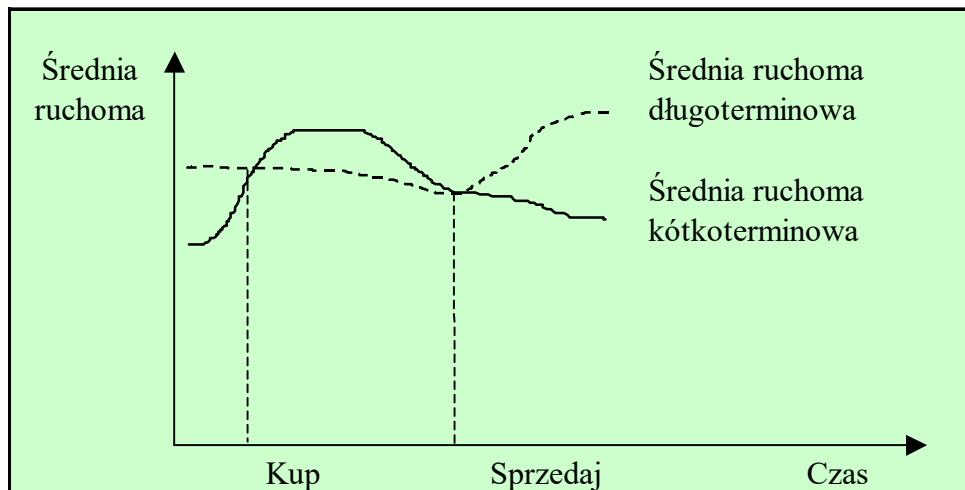
$$(7) \quad F = S_0 \frac{(1 + i_d^N T)}{(1 + i_f^N T)}$$

Premia forward

$$(8) \quad f = \frac{F - S_0}{S_0} = \frac{F}{S_0} - 1$$

$$(9) \quad f^* = \ln(1 + f) = \ln(1 + i_d^N T) - \ln(1 + i_f^N T) = (i_d^{N*} - i_f^{N*}) T$$

Prognozowanie kursów metodami analizy technicznej

Rys. 1. Sygnał kupna / sprzedaży w metodzie średnich ruchomych
Źródło: Opracowanie własne.

Teorie kursów walutowych

1. Teoria parytetu siły kupna

Absolutny parytet siły kupna

$$(10) \quad S_0 = \frac{P_d}{P_f}$$

gdzie:

S_0 - kurs spot,

P_d - poziom cen w kraju,

P_f - poziom cen za granicą.

Względny parytet siły kupna

$$(11) \quad E(S) = S_0 \frac{(1 + \pi_d T)}{(1 + \pi_f T)}$$

2. Teoria Fishera

$$(12) \quad 1 + i^N T = (1 + i^R T)(1 + \pi T)$$

gdzie:

π - stopa inflacji,

i^N - nominalna stopa procentowa w skali rocznej,

i^R - realna stopa procentowa w skali rocznej.

Międzynarodowy efekt Fishera

$$(13) \quad \frac{(1 + i_d^N T)}{(1 + i_f^N T)} = \frac{(1 + \pi_d T)}{(1 + \pi_f T)}$$

gdzie:

i_d^N - nominalna stopa procentowa w skali rocznej w kraju,

i_f^N - nominalna stopa procentowa w skali rocznej za granicą.

Niepokryty parytet procentowy

$$(14) \quad E(S) = S_0 \frac{(1 + i_d^N T)}{(1 + i_f^N T)}$$

Pokryty parytet procentowy

$$(15) \quad F = S_0 \frac{(1 + i_d^N T)}{(1 + i_f^N T)} \quad \text{lub} \quad F = S_0 e^{(i_d^N - i_f^N)T}$$

3. Teoria bilansu płatniczego

4. Teorie monetarne

- model elastycznych cen (Frenkel, Kouri i Mussa)
- model sztywnych cen (Dornbusch)

5. Teoria rynku aktywów (modele dynamiki kursów)

Przykład 3. Arbitraż przy wykorzystaniu forward bądź futures

Dane są:

	zakup	sprzedaż
kurs walutowy spot	4,5000	4,6000
stopa procentowa w walucie krajowej	17,00%	18,00%
stopa procentowa w walucie zagranicznej	5,00%	6,00%

Polecenia:

1. Przedstawić serię operacji arbitrażowych związanych z zakupem waluty na termin jednego roku, wyznaczyć graniczny kurs forward, ustalić wynik przy kursie niższym o 100 pkb. Kwota pożyczki wynosi 1000 USD.
2. Przedstawić serię operacji arbitrażowych związanych z sprzedażą waluty na termin jednego roku, wyznaczyć graniczny kurs forward, ustalić wynik przy kursie wyższym o 100 pkb. Kwota pożyczki wynosi 4600 zł.

Dane:

pożyczka USD	1000 USD
pożyczka zł	4600 zł
pkb	100

Rozwiązanie

Ad 1.

	Dziś		Rok później		
	USD	zł	USD	zł	
pożyczka USD	1000		-1060		6,00% st. proc. ask
sprzedaż USD		4500			4,5000 kurs spot bid
depozyt w zł		-4500		5265	17,00% st. proc. bid
zakup USD na termin			1060		4,9670 graniczny kurs forward
wynik	<u>0</u>				

Graniczny kurs forward (bid): $4,5000 \cdot (1+17\%) / (1+6\%) = 4,9670$

Przy niższym kursie forward wystąpią korzyści arbitrażowe:

zakup USD na termin	kurs	4,9570	<u>1062</u>
	wynik		<u>2</u>

Ad 2.

	Dziś		Rok później		
	zł	USD	zł	USD	
pożyczka zł	4600			-5428	18,00% st. proc. ask
zakup USD		1000			4,6000 kurs spot ask
depozyt w USD		-1000	1050		5,00% st. proc. bid
sprzedaż USD na termin				5428	5,1695 graniczny kurs forward
wynik	<u>0</u>				

Graniczny kurs forward (ask): $4,6000 \cdot (1+18\%) / (1+5\%) = 5,1695$

Przy wyższym kursie forward wystąpią korzyści arbitrażowe:

sprzedaż USD na termin	kurs	5,1795	<u>5439</u>
	wynik		<u>11</u>